

PRAWO RESTRUKTURYZACYJNE I UPADŁOŚCIOWE

redakcja naukowa Aleksandra Machowska

Maciej Geromin, Anna Gnys, Bartosz Groele, Anna Ludwicyńska
Aleksandra Machowska, Anetta Malmuk-Cieplak

ZAGADNIENIA PRAWNE

2. WYDANIE

PRAWO RESTRUKTURYZACYJNE I UPADŁOŚCIOWE

redakcja naukowa Aleksandra Machowska

Maciej Geromin, Anna Gnys, Bartosz Groele, Anna Ludwicyńska
Aleksandra Machowska, Anetta Malmuk-Cieplak

ZAGADNIENIA PRAWNE

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

2. WYDANIE

Stan prawny na 5 października 2020 r.
z uwzględnieniem zmian, które wejdą w życie 1 lipca 2021 r.
(Dz.U. z 2020 r. poz. 1747)

Wydawca
Monika Pawłowska

Redaktor prowadzący
Joanna Ołówek

Opracowanie redakcyjne
JustLuk

Projekt okładek serii
Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

Poszczególne części książki opracowali:

Maciej Geromin – rozdział XII

Anna Gnys – rozdział III pkt 2; rozdziały XVII–XIX

Bartosz Groele – rozdział II ppkt 3.3; rozdział IV; rozdział VIII pkt 3 ppkt 3.3–3.12

Anna Ludwicyńska – rozdziały XV–XVI

Aleksandra Machowska – Wprowadzenie; rozdziały I; II pkt 1–3

ppkt 3.1–3.2, 3.4–3.7 pkt 4–5; rozdział III pkt 1; rozdział V; rozdział VII;

rozdział VIII pkt 3 ppkt 3.1–3.2, 3.13, pkt 4; rozdziały IX–XI

Anetta Malmuk-Cieplak – rozdział VI; rozdział VIII pkt 1–2; rozdziały XIII–XIV

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2021

ISBN 978-83-8223-671-2
2. wydanie

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	21
Wprowadzenie	25
Rozdział I. Geneza reformy postępowań, założenia nowelizacji i jej główne cele	29
Rozdział II. Rodzaje i typy postępowań insolwencyjnych, ich podstawy i charakterystyka	39
1. Stan dotychczasowy. Uwagi ogólne	39
2. Nowe prawo insolwencyjne	39
2.1. Zasady prawa insolwencyjnego	40
2.2. Typy postępowań insolwencyjnych	41
2.3. Cel postępowań insolwencyjnych	42
2.4. Ogólne informacje o aspekcie administracyjnym postępowań insolwencyjnych	44
2.4.1. Typy postępowań i sygnatury akt	44
2.4.2. Prowadzenie akt przez syndyka	47
2.4.3. Udostępnianie akt przez syndyka	49
3. Postępowania restrukturyzacyjne	53
3.1. Uwagi ogólne	53
3.2. Postępowanie o zatwierdzenie układu	54
3.2.1. Nadzorca układu	54
3.2.2. Umowa z nadzorcą układu	57
3.3. Uprozczone postępowanie restrukturyzacyjne	59
3.3.1. Wstęp	59
3.3.2. Istota uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego	61
3.3.3. Stosowanie przepisów ustawy – Prawo restrukturyzacyjne	62
3.3.4. Zakres czasowy uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego	62
3.3.5. Podmiotowy zakres zastosowania	63
3.3.6. Przedmiotowy zakres zastosowania	64

3.3.7. Przebieg uproszczonego postępowania restrykcyjnego	65
3.3.8. Zawarcie umowy z doradcą restrykcyjnym	65
3.3.9. Przygotowanie propozycji układowych, spisu wierzycelności, spisu wierzycelności spornych	69
3.3.10. Otwarcie postępowania – obwieszczenie w MSiG	70
3.3.11. Dzień układowy	72
3.3.12. Zgromadzenie wierzycieli	73
3.3.13. Ochrona egzekucyjna	75
3.3.14. Zakaz spełniania świadczeń, potrącenia oraz wypowiedzania umów	77
3.3.15. Objęcie układem wierzycieli rzeczowych	78
3.3.16. Uchylenie skutków dokonania obwieszczenia	80
3.3.17. Umorzenie uproszczonego postępowania restrykcyjnego	82
3.3.18. Wynagrodzenie nadzorca układowego	85
3.3.19. Ograniczenie dłużnika w zarządzie jego majątkiem	85
3.3.20. Złożenie uproszczonego wniosku o otwarcie postępowania sanacyjnego lub uproszczonego wniosku o ogłoszenie upadłości	89
3.3.21. Odpowiedzialność odszkodowawcza za dokonanie w złej wierze obwieszczenia o otwarciu postępowania o zatwierdzeniu układowego	90
3.3.22. Wyłączenie odpowiedzialności na skutek terminowego obwieszczenia o otwarciu postępowania o zatwierdzeniu układowego	92
3.4. Przyspieszone postępowanie układowe	94
3.5. Układ częściowy	99
3.6. Postępowanie układowe	104
3.7. Postępowanie sanacyjne	107
4. Postępowanie upadłościowe	108
4.1. Uwagi ogólne	108
4.2. Układ w upadłości	108
4.3. Przygotowana likwidacja	109
4.3.1. Uwagi ogólne	109
4.3.2. Postanowienie w przygotowanej likwidacji	118
4.4. Upadłość. Postępowanie o ogłoszenie upadłości i postępowanie po wydaniu postanowienia o ogłoszeniu upadłości	121
4.5. Regulacje dotyczące obwieszczenia i doręczania postanowienia w przedmiocie ogłoszenia upadłości	122
5. Zasady wnoszenia pism procesowych i dokumentów w postępowaniach insolwencyjnych – po 1.07.2021 r.	123

Rozdział III. Organy postępowania insolwencyjnego	127
1. Sądowe organy postępowania insolwencyjnego	127
1.1. Sąd i sędzia-komisarz	127
1.2. Właściwość miejscowa i rzeczowa	128
1.3. Sąd w postępowaniu restrukturyzacyjnym	130
1.4. Prawo upadłościowe	130
1.4.1. Sąd w postępowaniu w przedmiocie ogłoszenia upadłości	130
1.4.2. Sąd w postępowaniu upadłościowym (po ogłoszeniu upadłości)	131
1.5. Sędzia-komisarz	132
1.5.1. Uwagi ogólne	132
1.5.2. Referendarz sądowy jako sędzia-komisarz	133
1.5.3. Rola i zadania sędziego-komisarza	136
2. Pozasądowe organy postępowania upadłościowego i restrukturyzacyjnego.	
Kurator w postępowaniu insolwencyjnym	139
2.1. Uwagi ogólne	139
2.2. Organy postępowania zabezpieczającego	140
2.2.1. Tymczasowy nadzorca sądowy	141
2.2.2. Zarządca przymusowy	145
2.3. Organy postępowania restrukturyzacyjnego	145
2.3.1. Wymogi pełnienia funkcji	146
2.3.2. System wynagradzania	147
2.4. Organy postępowania upadłościowego	150
2.4.1. Licencja doradcy restrukturyzacyjnego	152
2.4.2. Obowiązki syndyka w postępowaniu upadłościowym	165
2.4.3. Wynagrodzenie	175
2.4.4. Kurator	182
2.4.4.1. Zdolność sądowa i procesowa a ustanowienie kuratora	183
2.4.4.2. Kurator w postępowaniu restrukturyzacyjnym	186
Rozdział IV. Rada wierzycieli	191
1. Uwagi ogólne	191
2. Rada wierzycieli a zgromadzenie wierzycieli	192
3. Rada wierzycieli a sędzia-komisarz	192
4. Prawo restrukturyzacyjne	193
4.1. Ustanawianie rady wierzycieli	193
4.2. Skład rady wierzycieli	198
4.3. Powołanie członka	200
4.4. Odmowa uczestniczenia w radzie, odwołanie i rezygnacja członka rady wierzycieli	203
4.5. Zmiana składu rady	204
4.6. Pełnomocnik	204

5. Prawo restrukturyzacyjne i prawo upadłościowe	205
5.1. Uprawnienia rady wierzycieli	205
5.2. Funkcjonowanie rady wierzycieli	208
5.2.1. Przewodniczący	209
5.2.2. Uchwały	211
5.2.3. Sprawozdanie	213
5.3. Posiedzenia rady wierzycieli	215
5.3.1. Zwoływanie posiedzeń rady wierzycieli	215
5.3.2. Przewodniczenie posiedzeniom rad	215
5.3.3. Uprawnienie sędziego-komisarza do zwołania posiedzenia rady wierzycieli	216
5.3.4. Protokół z posiedzenia rady wierzycieli	216
5.4. Uchwały rady wierzycieli	217
5.4.1. Ujawnianie uchwał rady wierzycieli	217
5.4.2. Zaskarżanie uchwał rady wierzycieli	217
5.5. Wynagrodzenie i zwrot wydatków członka rady wierzycieli	221
5.6. Nienależyte pełnienie obowiązków, odszkodowanie	222
6. Prawo upadłościowe	222
6.1. Ustanowienie i skład rady wierzycieli	222
6.2. Uprawnienia rady wierzycieli	223
Rozdział V. Warunki formalne i materialne otwarcia postępowania	225
1. Warunki formalne otwarcia postępowania	225
1.1. Zakres podmiotowy	225
1.2. Wyjątki	227
1.3. Wniosek	227
1.4. Wniosek w postępowaniu restrukturyzacyjnym	229
1.5. Wniosek w postępowaniu upadłościowym	230
1.6. Wymogi formalne wniosku	233
1.7. Wniosek o zatwierdzenie układu	235
1.7.1. Karty do głosowania	236
1.7.2. Dowody wysłania wierzycielom kart i propozycji układowych	237
1.7.3. Sprawozdanie nadzorczy układu	238
1.8. Braki formalne wniosku lub sprawozdania	239
1.9. Wniosek o otwarcie przyspieszonego postępowania układowego	242
1.10. Wniosek o otwarcie postępowania układowego (art. 265 i 266 pr. restr.)	244
1.11. Wniosek o otwarcie postępowania sanacyjnego (art. 284 pr. restr.)	246
1.12. Uproszczony wniosek o otwarcie postępowania sanacyjnego (art. 328 pr. restr.)	248
1.13. Uproszczony wniosek o ogłoszenie upadłości (art. 334 pr. restr.)	249

1.14. Uproszczony wniosek sanacyjny albo o ogłoszenie upadłości po przeprowadzeniu uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego	249
1.15. Wniosek o ogłoszenie upadłości (art. 22–25 pr. upadł.)	250
1.16. Braki formalne wniosku	254
2. Warunki materialne otwarcia postępowania	255
2.1. Postępowanie restrukturyzacyjne	255
2.2. Postępowanie upadłościowe	256
2.3. Niewypłacalność	257
3. Postanowienia w przedmiocie otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego albo ogłoszenia upadłości	260
3.1. Postanowienia o otwarciu postępowania i ogłoszeniu upadłości	260
3.2. Postanowienie w postępowaniu upadłościowym	262
4. Regulacje związane z obwieszczeniem, doręczaniem i zaskarżaniem postanowień o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego	264
4.1. Postanowienie o otwarciu przyspieszonego postępowania układowego	264
4.2. Postępowanie układowe i sanacyjne	266
5. Plan restrukturyzacyjny	267

Rozdział VI. Wpływ postępowań insolwencyjnych na postępowania sądowe, administracyjne, sądownoadministracyjne i przed sądami

polubownymi	271
1. Uwagi ogólne	271
2. Możliwość prowadzenia postępowań przed sądami po ogłoszeniu upadłości	272
2.1. Uwagi ogólne	272
2.2. Status prawny syndyka w postępowaniach dotyczących masy upadłości	273
2.3. Niedopuszczalność procesu przeciwko wierzycelnościom upadłościowym	279
2.4. Wyłączenia	280
3. Możliwość prowadzenia postępowań przed sądami polubownymi po ogłoszeniu upadłości	281
4. Możliwość prowadzenia postępowań przed sądami po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego	282
4.1. Postępowanie z nadzorcą sądowym ustanowionym w przyspieszonym postępowaniu układowym oraz postępowaniu układowym	287
4.2. Postępowanie z zarządcą ustanowionym w postępowaniu sanacyjnym	291

5. Wpływ otwarcia postępowań insolwencyjnych na toczące się postępowania cywilne według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego	294
5.1. Zawieszenie postępowania	294
5.2. Podjęcie zawieszzonego postępowania	296
5.3. Postępowanie sądu w przypadku zaistnienia przesłanek z art. 174 § 1 pkt 4 i 5 k.p.c.	297
6. Status postępowań sądowych wszczętych z powództwa syndyka lub zarządcy po umorzeniu postępowań insolwencyjnych	300
7. Przedawnienie roszczeń	302
8. Wpływ ogłoszenia upadłości na możliwość prowadzenia postępowań egzekucyjnych	305
8.1. Zawieszenie z mocy prawa postępowania egzekucyjnego dotyczącego wierzytelności podlegającej zgłoszeniu do masy upadłości	305
8.2. Skutki zawieszenia postępowania egzekucyjnego	305
9. Wpływ otwarcia przyspieszonego postępowania układowego oraz postępowania układowego na toczące się postępowania egzekucyjne	308
9.1. Zawieszenie z mocy prawa postępowania egzekucyjnego dotyczącego wierzytelności objętej z mocy prawa układem	308
9.2. Skutki zawieszenia postępowania egzekucyjnego	309
9.3. Uchylenie dokonanych zajęć	310
9.4. Egzekucja z przedmiotu zabezpieczenia	311
9.5. Zwolnienie zajętego przedmiotu spod zajęcia	314
10. Wpływ otwarcia postępowania sanacyjnego na toczące się postępowania egzekucyjne	315
10.1. Zawieszenie z mocy prawa postępowania egzekucyjnego dotyczącego wierzytelności podlegającej zgłoszeniu do masy upadłości	315
10.2. Skutki zawieszenia postępowania egzekucyjnego	317
10.3. Uchylenie dokonanych zajęć	317

Rozdział VII. Skutki postępowań insolwencyjnych dla poszczególnych aspektów działalności dłużnika/upadłego	319
1. Wpływ postępowań insolwencyjnych na sferę obligacyjną działalności dłużnika/upadłego	319
1.1. Regulacje w dziedzinie spadków	320
1.2. Skutki otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego lub ogłoszenia upadłości dla sytuacji kontrahenta dłużnika albo upadłego	321
1.3. Skutki upadłości dla sfery obligacyjnej	321
1.4. Skutki w sferze obligacyjnej podmiotu restrukturyzowanego	328
2. Masa insolwencyjna	329
2.1. Powstanie masy	330
2.2. Skład masy	331

2.3. Masa upadłości osób fizycznych	337
2.4. Problem świadczeń emerytalnych i rentowych w masie upadłości	338
2.5. Masa insolwencyjna a spadek	342
2.6. Masa insolwencyjna a majątek wspólny małżonków	343
2.7. Masa restrukturyzacyjna a majątek wspólny małżonków	343
2.8. Masa upadłości a majątek wspólny małżonków	346
2.9. Rozdzielność majątkowa	348
2.10. Wyłączenia z masy	351
2.11. Postępowanie o wyłączenie z masy	357
2.12. Czynności dotyczące masy	362
2.13. Obciążenia składników masy	362
3. Ochrona masy insolwencyjnej: nieważność, bezskuteczność i zaskarżanie czynności upadłego	364
3.1. Nieważność umów lub postanowień umownych	369
3.2. Spadki	369
3.3. Przesłanki ogólne uznania czynności prawnej za bezskuteczną w prawie insolwencyjnym	371
3.4. Prawo restrukturyzacyjne a Prawo upadłościowe	372
3.5. Bezskuteczność czynności prawnej nieodpłatnej lub zastrzegającej niewspółmierne świadczenie dla dłużnika	373
3.6. Zabezpieczenia w prawie insolwencyjnym	375
3.7. Prawo restrukturyzacyjne	375
3.8. Prawo upadłościowe	378
3.9. Wyłączenia stosowania przepisów o bezskuteczności zabezpieczeń ...	380
3.10. Wynagrodzenie	382
3.11. Inne przypadki bezskutecznych czynności prawnych – postępowanie upadłościowe	387
3.12. Czynności dokonane ze spółką	388
3.13. Przelew wierzytelności przyszłej	391
3.14. Kary umowne	392
3.15. Bezskuteczność czynności prawnych dokonywanych przez dłużnika lub upadłego, będącego osobą prawną, ze spółkami powiązanymi	393
3.16. Skutki uznania czynności prawnej za bezskuteczną	394
3.17. Zaskarżanie czynności dłużnika	395
3.17.1. Uwagi wstępne	395
3.17.2. Szczególny tryb odzyskiwania składników do masy upadłości	398
3.18. Skarga pauliańska	401
3.19. Wyłączenia	402
3.20. Wstąpienie wierzyciela w miejsce zarządcy	404
3.21. Postępowania transgraniczne	404

Rozdział VIII. Przebieg postępowań insolwencyjnych	406
1. Zabezpieczenie majątku dłużnika	406
2. Postępowanie zabezpieczające w postępowaniach insolwencyjnych	406
2.1. Uwagi ogólne	406
2.2. Analogiczne uregulowania dotyczące postępowania zabezpieczającego w Prawie upadłościowym i Prawie restrukturyzacyjnym	407
2.2.1. Odesłanie do przepisów Kodeksu postępowania cywilnego ...	407
2.2.2. Termin rozpoznania wniosku o zabezpieczenie	409
2.2.3. Skuteczność postanowień o zabezpieczeniu	410
2.2.4. Sposoby zabezpieczenia majątku dłużnika	411
2.3. Postępowanie zabezpieczające według przepisów Prawa upadłościowego	415
2.3.1. Uwagi ogólne	415
2.3.2. Ustanowienie tymczasowego nadzorca sądowego	416
2.3.3. Zawieszenie postępowania i uchylenie zajęć rachunków bankowych	421
2.3.4. Inne sposoby zabezpieczenia	423
2.4. Postępowanie zabezpieczające według przepisów Prawa restrukturyzacyjnego	425
2.4.1. Uwagi ogólne	425
2.4.2. Postępowanie zabezpieczające w postępowaniu o otwarciu postępowania układowego	426
2.4.2.1. Ustanowienie tymczasowego nadzorca sądowego	426
2.4.2.2. Zawieszenie postępowania i uchylenie zajęć rachunków bankowych	429
2.4.3. Postępowanie zabezpieczające w postępowaniu o otwarciu postępowania sanacyjnego	431
2.4.3.1. Ustanowienie tymczasowego nadzorca sądowego	431
2.4.3.2. Zawieszenie postępowania i uchylenie zajęć rachunków bankowych	432
2.5. Podsumowanie	433
3. Postępowania restrukturyzacyjne	434
3.1. Postępowanie o zatwierdzenie układu (art. 210–226 pr. restr.)	434
3.1.1. Zawarcie umowy z nadzorcą, ustalenie dnia układowego i zbieranie głosów na piśmie	434
3.1.2. Głosowanie nad układem	436
3.1.3. Zawarcie układu	438
3.1.4. Złożenie wniosku o zatwierdzenie układu	439
3.2. Przyspieszone postępowanie układowe	440
3.3. Postępowanie układowe	442
3.4. Pozytywny zakres objęcia układem	443
3.4.1. Wierzytelności za okres rozliczeniowy	443

3.4.2.	Odsetki	444
3.4.3.	Wierzytelności warunkowe	445
3.4.4.	Wierzytelności z umów wzajemnych	446
3.5.	Negatywny zakres objęcia układem	447
3.5.1.	Wierzytelności nieobjęte układem	447
3.5.2.	Wierzytelności objęte układem za zgodą wierzyciela	449
3.5.3.	Wierzytelności objęte innym układem	451
3.5.4.	Wierzytelności Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i wierzytelności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego	451
3.6.	Legitymacja do składania propozycji układowych	452
3.7.	Treść propozycji układowych	456
3.7.1.	Odroczenie terminu wykonania zobowiązań	456
3.7.2.	Rozłożenie na raty	457
3.7.3.	Zmniejszenie wysokości zobowiązań	457
3.7.4.	Konwersja wierzytelności na udziały lub akcje	457
3.7.5.	Zamiana, zmiana lub uchylenie prawa zabezpieczającego określoną wierzytelność	459
3.7.6.	Pomoc publiczna	460
3.7.7.	Splata zobowiązań z zysku przedsiębiorstwa	460
3.7.8.	Zagadnienie zgody osoby trzeciej	461
3.7.9.	Układ likwidacyjny	462
3.7.10.	Restrukturyzacja zobowiązań wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych	464
3.8.	Zasada równego traktowania wierzycieli	465
3.8.1.	Podział wierzycieli na grupy	465
3.8.2.	Wyjątki od zasady równego traktowania wierzycieli	467
3.8.3.	Praktyczne aspekty kwestii odsetek	468
3.8.4.	Wierzytelności pracownicze	469
3.8.5.	Wierzytelności niepieniężne	469
3.9.	Procedura zawierania układu	470
3.9.1.	Zwołanie i przebieg zgromadzenia wierzycieli	470
3.9.2.	Siła głosu	472
3.9.3.	Sposób przeprowadzenia głosowania	473
3.9.4.	Przyjęcie uchwały	474
3.9.5.	Głosowanie nad układem	475
3.9.6.	Element sprawozdawczy	477
3.9.7.	Głosowanie nad kilkoma propozycjami układowymi	477
3.9.8.	Szczególne okoliczności głosowania	478
3.9.9.	Uchwała o przyjęciu układu	478
3.9.10.	Zatwierdzenie układu	479
3.9.11.	Zastrzeżenia przeciwko układowi	480

3.9.12. Postanowienie	481
3.9.13. Odmowa zatwierdzenia układu	481
3.9.14. Bezwzględne przesłanki odmowy zatwierdzenia układu	481
3.9.15. Przekroczenie wymaganego pułapu wierzytelności spornych	483
3.9.16. Względne przesłanki odmowy zatwierdzenia układu	484
3.9.17. Umorzenie postępowania restrukturyzacyjnego	485
3.10. Skutki układu	486
3.10.1. Moc wiążąca układu	486
3.10.2. Wierzyciele nieujawnieni	486
3.10.3. Ochrona praw wierzyciela	488
3.10.4. Zarząd przymusowy	491
3.10.5. Umorzenie i zawieszenie postępowań zabezpieczających i egzekucyjnych	492
3.10.6. Objęcie funkcji nadzorca wykonania układu	493
3.10.7. Postanowienie o wykonaniu układu	495
3.11. Zmiana układu	496
3.11.1. Zmiana wartości zaspokojenia wierzytelności z układu	496
3.11.2. Zmiana sposobu wykonywania zarządu	498
3.11.3. Zgromadzenie wierzycieli	500
3.12. Uchylenie i wygaśnięcie układu	501
3.12.1. Podstawy uchylenia	501
3.12.2. Łączne rozpoznanie wniosków	503
3.12.3. Skutki uchylenia układu	504
3.13. Postępowanie sanacyjne	505
3.13.1. Przebieg postępowania sanacyjnego	505
3.13.2. Plan restrukturyzacyjny w postępowaniu sanacyjnym	509
4. Postępowanie upadłościowe	512
4.1. Postępowanie w przedmiocie ogłoszenia upadłości. Początek postępowania upadłościowego	512
4.2. Likwidacja masy upadłości – zagadnienia wstępne	513
4.2.1. Wstrzymanie likwidacji	513
4.2.2. Układ w upadłości	514
4.2.3. Początkowy etap likwidacji	515
4.2.4. Oszacowanie	515
4.2.5. Skutki sprzedaży składników masy upadłości	520
4.2.6. Wyłączenie lub zniszczenie niezbywalnych składników masy	522
4.3. Przebieg likwidacji masy	523
4.3.1. Sprzedaż przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części	524
4.3.2. Sposób postępowania przy sprzedaży przedsiębiorstwa upadłego w całości albo jego zorganizowanej części	526
4.3.3. Skutki nabycia przedsiębiorstwa upadłego w postępowaniu upadłościowym	527

4.3.4. Sprzedaż nieruchomości, prawa użytkowania wieczystego, spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu i statku morskiego wpisanego do rejestru okrętowego	531
4.3.5. Sprzedaż ruchomości	532
4.3.6. Sposoby likwidacji masy upadłości – sprzedaż w drodze przetargu lub aukcji	532
4.3.7. Szczególny tryb likwidacji – zastaw	534
4.3.8. Przedmiot zastawu w posiadaniu osób trzecich	536
4.3.9. Przedmiot zastawu we władaniu syndyka	536
4.3.10. Likwidacja wierzytelności i praw majątkowych	537
4.3.11. Szczególny sposób postępowania ze składnikami majątku służącymi do prowadzenia działalności w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa państwa	539
Rozdział IX. Wierzytelności	541
1. Zagadnienia wstępne	541
2. Wykaz wierzycieli	542
3. Wykaz wierzytelności spornych	543
4. Spis wierzytelności	543
5. Spis wierzytelności spornych	546
6. Spis wierzycieli	547
7. Lista wierzytelności	547
8. Wierzytelności podlegające zgłoszeniu (art. 236 pr. upadł.)	552
9. Zgłoszenie wierzytelności	554
9.1. Spóźnione zgłoszenie wierzytelności	558
9.2. Ustalenie listy wierzytelności a spóźnione zgłoszenie wierzytelności	559
10. Sposób określania wierzytelności	561
11. Spis wierzytelności oraz lista wierzytelności – informacje ogólne	567
12. Przyspieszone postępowanie układowe – zastrzeżenia dłużnika	569
13. Postępowanie układowe i postępowanie sanacyjne, postępowanie upadłościowe – sprzeciw	570
13.1. Zagadnienia wstępne	570
13.2. Wymogi formalne sprzeciwu	572
13.3. Postępowanie wywołane wniesieniem sprzeciwu	574
14. Zagadnienia dotyczące spisu wierzytelności i listy wierzytelności	578
14.1. Zatwierdzenie spisu wierzytelności	578
14.2. Zmiany w spisie wierzytelności i na liście wierzytelności	579
14.3. Znaczenie listy po zakończeniu toku postępowań insolwencyjnych ...	583
14.4. Zwrot oryginałów dokumentów	584
15. Zaspokojenie wierzycieli – podział funduszków masy	584
15.1. Postępowanie w sprawie podziału funduszków masy upadłości	584
15.2. Plan podziału funduszków masy	587

16. Szczególne regulacje dotyczące zaspokajania niektórych należności	590
16.1. Zagadnienia wstępne	590
16.2. Zobowiązania alimentacyjne	591
16.3. Prawo odrębności	591
16.4. Wydzielenie kwoty na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych	593
17. Zaspokajanie wierzytelności	594
17.1. Ogólne zasady zaspokajania wierzytelności (art. 344 pr. upadł.)	594
17.2. Początkowy etap wykonania planu podziału	595
17.3. Wykonanie planu podziału	596
Rozdział X. Zakończenie i umorzenie postępowań insolwencyjnych	598
1. Zagadnienia wstępne	598
2. Postępowanie restrukturyzacyjne	598
2.1. Przyspieszone postępowanie układowe	599
2.2. Postępowanie układowe	600
2.3. Postępowanie sanacyjne	600
3. Postępowanie upadłościowe	601
3.1. Zakończenie postępowania upadłościowego	601
3.2. Umorzenie postępowania upadłościowego	602
3.3. Umorzenie postępowania w przypadku upadłości konsumenckiej	608
4. Skutki zakończenia postępowania albo uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu postępowania	610
4.1. Skutki w zakresie majątku i dokumentacji dłużnika/upadłego	610
4.2. Skutki w zakresie toczących się postępowań	613
4.3. Skutki w odniesieniu do organów postępowania	614
4.4. Umorzenie niezaspokojonych zobowiązań upadłego będącego osobą fizyczną	615
5. Uchylenie postępowania upadłościowego	625
Rozdział XI. Międzynarodowe postępowanie insolwencyjne	627
1. Zagadnienia wstępne	627
2. Międzynarodowe postępowanie restrukturyzacyjne a przepisy o międzynarodowym postępowaniu upadłościowym	628
3. Prawa wierzyciela	629
4. Jurysdykcja krajowa	630
5. Współpraca z sądami zagranicznymi i zarządcami zagranicznymi	631
6. Uznawanie orzeczeń o wszczęciu zagranicznego postępowania upadłościowego	633
7. Uznanie orzeczenia zagranicznego	636
7.1. Warunki uznania	636
7.2. Skutki uznania	637
7.3. Zmiana lub uchylenie	642
8. Wtórne postępowanie upadłościowe	644

Rozdział XII. Postępowanie upadłościowe wobec osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej	647
1. Wprowadzenie	647
2. Pojęcie upadłości konsumenckiej	652
3. Konsumencka zdolność upadłościowa	653
4. Związanie żądaniem wniosku	654
5. Cel konsumenckiego postępowania upadłościowego	655
6. Postępowanie w przedmiocie ogłoszenia upadłości i wniosek o ogłoszenie upadłości	656
7. Legitymacja do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości	658
8. Jurysdykcja krajowa i właściwość sądu	658
9. Przesłanki ogłoszenia upadłości	660
10. Tryby konsumenckiego postępowania upadłościowego	660
10.1. Konsumenckie postępowanie układowe	660
10.2. Uprozczone konsumenckie postępowanie upadłościowe	662
10.3. „Nowe” klasyczne konsumenckie postępowanie upadłościowe	663
10.4. <i>Pre-pack</i> w upadłości konsumenckiej	663
11. Postępowanie upadłościowe	664
12. Likwidacja majątku	664
13. Moralność płatnicza dłużnika	666
14. Plan spłaty	670
15. Możliwość zawarcia układu	673
Rozdział XIII. Środki zaskarżenia – zażalenie	675
1. Uwagi ogólne	675
2. Tryb postępowania zażaleniowego	678
3. Legitymacja do wniesienia zażalenia a interes prawny	687
4. Zażalenie w postępowaniu w przedmiocie ogłoszenia upadłości	690
5. Zażalenie we właściwym postępowaniu upadłościowym	693
6. Doręczenie odpisu zażalenia	698
7. Zażalenie w postępowaniu restrukturyzacyjnym	698
7.1. Uwagi ogólne	698
7.2. Zażalenie na postanowienie sądu restrukturyzacyjnego w przedmiocie otwarcia przyspieszonego postępowania układowego, postępowania układowego oraz postępowania sanacyjnego	701
7.3. Podsumowanie	704
Rozdział XIV. Koszty postępowania	705
1. Definicje	705
2. Koszty sądowe	706
3. Zasada pewności pokrycia kosztów przed rozpoczęciem postępowania	708
4. Koszty prowadzenia postępowania a koszty postępowania	710

Rozdział XV. Depozyt sądowy w postępowaniu upadłościowym i restrukturyzacyjnym (postępowanie depozytowe w postępowaniu upadłościowym)	720
1. Uwagi wstępne	720
2. Rodzaje sum podlegających złożeniu do depozytu	721
3. Postępowanie w przedmiocie złożenia sumy do depozytu	723
4. Postępowanie w przedmiocie wydania sumy z depozytu	723
5. Termin odbioru depozytu	727
6. Likwidacja niepodjętych depozytów	727
7. Wydanie depozytu upadłemu	729
8. Przypadki złożenia sumy do depozytu sądowego w toku postępowania restrukturyzacyjnego i upadłościowego	730
9. Przygotowana likwidacja	731
10. Złożenie kwoty wynagrodzenia ostatecznego dla zarządcy albo syndyka do depozytu	733
11. Określenie sposobu zabezpieczenia w postępowaniu upadłościowym	734
12. Złożenie do depozytu lub na rachunek depozytowy Ministra Finansów sum uzyskanych z likwidacji majątku upadłego	734
13. Depozyt w międzynarodowym prawie insolwencyjnym	735
Rozdział XVI. Problematyka upadłościowo-rejestrowa na tle prawa insolwencyjnego oraz ustawy o krajowym rejestrze sądowym	739
1. Przepisy regulujące postępowanie przed KRS w związku z niewypłacalnością podmiotu	739
2. Rodzaje wpisów w KRS	740
3. Postępowanie przed sądem rejestrowym	741
4. Obowiązek informacyjny sądu upadłościowego i restrukturyzacyjnego	741
5. Wpisy w dziale 1 KRS dotyczące firmy upadłego	746
6. Obowiązki syndyka	746
7. Wpisy w dziale 4 KRS, rubryka 3	749
7.1. Wpis zabezpieczenia	749
7.2. Wykreślenie zabezpieczenia	751
7.3. Wpis do KRS informacji o oddaleniu wniosku o ogłoszenie upadłości lub umorzeniu postępowania upadłościowego i jego skutki dla bytu prawnego podmiotu rejestrowego	751
8. Wpis w dziale 5 KRS dotyczący kurateli	755
8.1. Podstawy prawne powołania kuratora	755
8.2. Kurator dla osoby prawnej pozbawionej organów	759
8.3. Kurator dla strony, której miejsce pobytu nie jest znane	764
8.4. Kurator w postępowaniu podatkowym	765
8.5. Kurator na podstawie Prawa upadłościowego i Prawa restrukturyzacyjnego	766
8.5.1. Kurator powoływany na podstawie Prawa upadłościowego	766

8.5.2. Kurator powoływany na podstawie Prawa restrykcyjnego	768
8.5.3. Inne szczególne podstawy ustanowienia kuratora	770
9. Wpis w dziale 6 KRS (dotyczący informacji o toku postępowania upadłościowego i restrykcyjnego)	771
9.1. Wpis wzmianki o otwarciu postępowania restrykcyjnego	771
9.2. Wpis informacji o ogłoszeniu upadłości oraz o zakończeniu postępowania upadłościowego	773
9.3. Skutki zakończenia postępowania upadłościowego dla wykreślenia dłużnika z rejestru	775
9.4. Wpis informacji o uchyleniu układu	776
10. Rejestr Dłużników Niewypłacalnych (RDN)	777
11. Kognicja sądu rejestrowego	781
12. Konwersja wierzytelności na udziały lub akcje jako propozycja układowa	783
Rozdział XVII. Pomoc publiczna	791
1. Prawo unijne	791
2. Prawo krajowe	792
3. Definicja pomocy publicznej	794
4. Testy prywatnego wierzyciela i inwestora	795
5. Adresaci pomocy publicznej	796
6. Zakres pomocy	798
7. Środki wyrównujące zakłócenia konkurencji	801
8. Procedura	802
9. Wyjątki od notyfikacji Komisji Europejskiej	803
Rozdział XVIII. Karnoprawną ochroną wierzycieli i organów postępowań insolwencyjnych	810
1. Przepisy karne	810
2. Analiza przepisów karnych	811
3. Prawo restrykcyjne	815
4. Kodeks karny	817
5. Przepisy karne a licencja doradcy restrykcyjnego	821
Rozdział XIX. Etyka w postępowaniach insolwencyjnych	824
1. Rola etyki w działalności gospodarczej	824
2. Etyka w związku z postępowaniami insolwencyjnymi	824
3. Dłużnik	826
4. Wierzyciel	829
5. Pozasądowe organy postępowania	830
Bibliografia	833
O Autorach	843

WPROWADZENIE

Z chwilą wejścia w życie ustawy z 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne, czyli z dniem 1.01.2016 r., zmienił się radykalnie obraz polskiego prawa dotyczącego podmiotów niewypłacalnych, dotychczas regulowanego ustawą z 28.02.2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze. Od tej pory nie tylko zmieniły się znacznie przepisy tej ostatniej ustawy (nie wspominając, że sama ustawa zmieniła nazwę, co jest zdarzeniem nieczęstym w historii stanowienia prawa polskiego¹), lecz także pojawiły się w polskim prawie nowe postępowania, dotychczas nieznanne – postępowania restrukturyzacyjne. Co więcej – dotychczasowe przepisy zachowały moc obowiązującą w odniesieniu nie tylko do już toczących się na ich podstawie postępowań, lecz także do postępowań wszczętych na skutek złożenia stosownego wniosku do 31.12.2015 r.

Już po wejściu w życie zmian wynikających z ustawy z 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne kilkanaście razy dokonywano zmian zarówno w zakresie prawa upadłościowego, jak i restrukturyzacyjnego. Zmieniały się również przepisy innych ustaw, ściśle powiązanych z tymi dziedzinami prawa gospodarczego². Od 24.03.2020 r. dokonano kolejnej, istotnej zmiany przepisów, a następne obszernie zmiany wejdą w życie z dniem 1.07.2021 r.³ Nie będzie przesadą stwierdzenie, że dwie ostatnio wymienione zmiany mają charakter rewolucyjny, a ich wejście w życie ponownie zmieni całkowicie polski system prawa insolwencyjnego. Nie można nie wspomnieć o pogarszającym się procesie stanowienia prawa, co w bardzo dotkliwy sposób pogłębia chaos prawny. Dla przykładu ustawa z 30.08.2019 r. (z datą wejścia w życie 24.03.2020 r. i częściowo – 1.07.2021 r.) już w marcu 2020 r. ponownie stała się przedmiotem projektowanej nowelizacji. Zmiany, które miałyby również zmienić przepisy, wchodzące w życie z dniem 1.07.2021 r., pierwotnie planowano na pierwszy kwartał 2020 r. Mimo jednak rozpoczęcia oficjalnej procedury legislacyjnej w maju 2020 r.,

¹ Od tego czasu jest to Prawo upadłościowe.

² Jak ustawa o licencji doradcy restrukturyzacyjnego, istotnie zmieniająca Prawo upadłościowe i Prawo restrukturyzacyjne, przy czym zmiany wynikające z tej ustawy miały różne terminy wejścia w życie.

³ W wyniku ustawy o Krajowym Rejestrze Zadłużonych pierwotnie miał to być 1.12.2020, jednak wobec dalszych, opóźniających się prac nad systemem informatycznym termin ten zmieniono ustawą z 7.10.2020 r. (art. 12 ust. 2).

do dnia oddania niniejszej publikacji do druku projekt nie wyszedł poza etap uzgodnień⁴. Nadto, z uwagi na zaistnienie pandemii COVID-19, uchwalono szereg ustaw, które, niejednokrotnie czasowo, wprowadzają nieraz istotne zmiany do przepisów prawa insolwencyjnego⁵. Ponieważ nowe przepisy obowiązują na przyszłość, zaś specyfiką postępowań insolwencyjnych, w szczególności upadłościowych, jest ich długi, nieraz kilkuletni, czas trwania, zachodzi konieczność uwzględniania równocześnie kilku, niejednokrotnie bardzo odmiennych, stanów prawnych w różnych postępowaniach. Jest to sytuacja niezmiernie trudna zarówno dla praktyków, którzy na co dzień zajmują się tą dziedziną prawa – sędziów, doradców restrukturyzacyjnych – pełnomocników świadczących usługi prawne w tym zakresie, jak i dla tych, którzy dopiero uczą się praktyki stosowania prawa – studentów, aplikantów, kandydatów na doradców restrukturyzacyjnych. Właściwie można powiedzieć, że sytuacja nas wszystkich jest niezmiernie zbliżona: wszyscy uczyliśmy się nowego prawa, oswajamy z przepisami, których funkcjonowanie w praktyce w wielu wypadkach nikt jeszcze nie przećwiczył, staramy się znaleźć rozwiązania kasusów, które niesie życie i obrót gospodarczy. W zakresie działalności przedsiębiorców wyzwaniem są przede wszystkim przepisy Prawa restrukturyzacyjnego i możliwość ich odpowiedniego zastosowania do wielu rozmaitych sytuacji, ale także w sprawach tzw. konsumentów i prowadzonego w stosunku do nich postępowania upadłościowego pojawiają się zagadnienia i problemy dotychczas nieznanne. W przypadku upadłości nazywanej konsumentką dokonano z dniem 24.03.2020 r. zmiany całkowicie odmieniającej obraz dotychczas już w miarę przez wszystkich „oswojonego” wzoru tego typu postępowań. Nowe przepisy zawierają wiele nieścisłości, są niejasne, niejednokrotnie wręcz niespójne z pozostałymi. Równocześnie wprowadzane zmiany⁶ stanowią kolejne rozszerzenie kompetencji sądów upadłościowych, co zaczyna powodować, że stają się one swoistym „supersądem”, zajmującym się rozstrzygnięciem praktycznie wszystkich kategorii spraw, nawet bowiem prawo karne musi obecnie znajdować się w zakresie zainteresowania sędziego upadłościowego, aby mógł on dokonać ewentualnego zawiadomienia organów ścigania o możliwości popełnienia przestępstwa, co w przypadku spraw gospodarczych – ale coraz częściej również konsumentkich – nie jest rzadkością.

Mimo zatem upływu kilku lat od daty ukazania się pierwszego wydania *Prawa restrukturyzacyjnego i upadłościowego*, w dużej mierze aktualne pozostaje stwierdzenie, że mamy do czynienia z nowym prawem, które jeszcze nie było przedmiotem rozstrzygnięć, w wielu przypadkach zatem brakuje orzecznictwa sądowego, które mogłoby stać się zbiorem wytycznych przy jego interpretacji i stosowaniu. Praktyka w zakresie nowych przepisów dopiero powstanie.

⁴ Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Zadłużonych oraz niektórych innych ustaw z 31.03.2020 r., VIII kadencja, druk sejm. nr 2637. Szczegóły procedury zob.: <https://legislacja.gov.pl/projekt/12333954/katalog/12688278#12688278>. Projekt otrzymał numer RCL UC29.

⁵ Np. tarcza 4.0, która wprowadziła uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne.

⁶ Czego przykładem może być np. nowe powództwo o uznanie za skuteczne wobec masy upadłości powstania z rozdzielenia majątkowej małżeńskiej – mimo że powstaje ona z mocy prawa.

Nie zmienia się charakter publikacji, którą trzymają Państwo w ręku. Nie jest ona komentarzem, nie ma też ambicji bycia monografią naukową. Zamierzeniem, które przyświecało jej powstawaniu i aktualizacji, było umożliwienie usystematyzowania wiedzy o nowym prawie oraz ułatwienie przyswojenia zmian przez przedstawienie nowych regulacji nie w ujęciach klasycznych, czyli artykuł po artykule, jak w komentarzu, ale przez zestawienie problemów i zagadnień, które pojawiają się w powstałym w ten sposób systemie prawa insolwencyjnego, co powoduje, że staje się ona swoistym podręcznikiem czy kompendium. Opracowanie niniejsze nie jest kompletne. Nie ma w nim omówienia przepisów dotyczących orzekania zakazu prowadzenia działalności gospodarczej ani też – co do zasady – postępowań odrębnych (wobec emitentów obligacji, banków, deweloperów itd.). Jest natomiast część bardzo istotnie wiążąca się z postępowaniami restrukturyzacyjnymi i upadłościowym, a chyba niebędąca do tychczas przedmiotem kompleksowego omówienia – zagadnienia związane z postępowaniem rejestrowym i depozytowym. Uznaliśmy, że dla praktyki insolwencyjnej kwestie te mają doniosłe znaczenie. Uzupełnieniem całości jest część dotycząca etyki, jakże istotnej we wszystkich aspektach prawa insolwencyjnego, a także omówienie problematyki przepisów prawnokarnych.

Z pewnością niniejsza publikacja nie odpowiada na wszystkie pytania, jakie pojawiają się – czy też pojawią się w najbliższym czasie: w chwili jej powstawania nie znaliśmy ich jeszcze – jak zresztą wszyscy, którzy z nowymi przepisami mają do czynienia w praktyce. Jednak staraliśmy się przybliżyć zespół tych całkowicie nowych oraz znacznie znowelizowanych przepisów tak, aby można było zestawić poprzednio obowiązujące z nowymi, usystematyzować poszczególne zagadnienia i ułatwić pierwszy kontakt z nowym stanem prawnym.

Autorzy tej publikacji zajmują się w codziennej pracy różnymi aspektami działalności regulowanej przepisami prawa restrukturyzacyjnego i upadłościowego i pełnią różne role w postępowaniach insolwencyjnych. W praktyce zawodowej zajmowali się lub zajmują równocześnie innymi zagadnieniami (jak np. Krajowy Rejestr Sądowy). Dzięki temu *Prawo restrukturyzacyjne i upadłościowe* zyskało, mamy nadzieję, dodatkowy atut – spojrzenie z różnych stron i, co za tym idzie, komentarz wynikający z różnych punktów widzenia. Chciałam w tym miejscu podziękować moim Współautorom, których zaangażowanie sprawiło, że powstała aktualizacja tej publikacji.

Mamy nadzieję, że książka ta dobrze spełni swoją rolę i bezkolizyjnie przeprowadzi Czytelników przez pierwszy, niewątpliwie trudny okres obowiązywania nowych (i równocześnie starych) przepisów, a wszystkim dopiero poznającym skomplikowany świat tej interesującej dziedziny prawa ułatwi jej poznanie i oswojenie się z nią.

Autorzy

1.6. Wymogi formalne wniosku

Zarówno w postępowaniu restrukturyzacyjnym, jak i upadłościowym wniosek podlega ścisłym rygorom formalnym. Są one zasadniczo bardzo podobne, różnią się jedynie elementami wynikającymi ze specyfiki poszczególnych typów postępowań, przy czym największe różnice występują między wnioskami o zatwierdzenie układu i o otwarcie postępowania sanacyjnego, czyli dotyczące dwóch „skrajnych” postępowań. Należy podkreślić, że w odniesieniu do żadnego z wniosków restrukturyzacyjnych (z zastrzeżeniem uproszczonego wniosku o otwarcie postępowania sanacyjnego) ustawa nie przewiduje konieczności spełniania wymogów pisma procesowego, wymóg taki jest zastrzeżony jedynie dla pism o charakterze środków zaskarżenia (sprzeciw – art. 92 pr. restr., zarzuty przeciwko uchwale rady wierzycieli – art. 136 ust. 2 pr. restr., zastrzeżenia przeciwko układowi – art. 164 ust. 3 pr. restr.) oraz do uproszczonego wniosku o ogłoszenie upadłości (art. 334 ust. 2 pr. restr.), który chociaż został uregulowany w Prawie restrukturyzacyjnym, to jednak nie jest, co do zasady, wnioskiem restrukturyzacyjnym, chociaż może też zostać w jego wyniku zawarty układ (w upadłości). Należy jednak uznać, że wszystkie wnioski restrukturyzacyjne powinny odpowiadać wymogom ogólnym pisma procesowego, określonym w Kodeksie postępowania cywilnego, zgodnie z art. 209 pr. restr., mimo że ustawodawca nie był konsekwentny i w niektórych, wskazanych wyżej, przypadkach wprost nakazał stosowanie się do ogólnych wymogów Kodeksu postępowania cywilnego, w innych natomiast tego nie uczynił.

Należy zatem w nich zawrzeć, zgodnie z art. 126 § 1 k.p.c.:

- 1) oznaczenie sądu, do którego wniosek jest skierowany;
- 2) imię i nazwisko lub nazwę dłużnika (w przypadku gdy wniosek składa wierzyciel – imię i nazwisko lub nazwę wierzyciela), ewentualnie także jego pełnomocnika;
- 3) oznaczenie rodzaju pisma (wniosek restrukturyzacyjny lub, konkretnie, wniosek o zatwierdzenie układu lub o otwarcie konkretnego typu postępowania restrukturyzacyjnego);
- 4) osnowę wniosku oraz dowody na poparcie przytoczonych okoliczności;
- 5) podpis dłużnika (osób uprawnionych do reprezentacji dłużnika) lub jego pełnomocnika (w takim wypadku konieczne będzie dołączenie pełnomocnictwa);
- 6) wymienienie załączników, które należy do wniosku dołączyć.

W odniesieniu do składanych załączników należy też pamiętać o treści art. 129 § 2 k.p.c., zgodnie z którym zamiast oryginału można złożyć odpis dokumentu, jeżeli jego zgodność z oryginałem została poświadczona przez notariusza albo przez występującego w sprawie pełnomocnika strony będącego adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub radcą Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej. Niejednokrotnie bowiem zdarza się, że do pisma składanego przez samego uczestnika dołączone są odpisy poświadczane przez radcę praw-

nego lub adwokata, którzy jednak nie występują w sprawie i nie udzielono im pełnomocnictwa do reprezentowania uczestnika. Takie odpisy, tam gdzie wymagane jest złożenie dokumentu (w oryginale), nie będą spełniały wymienionego wymogu.

W piśmiennictwie podniesiono¹³, że z uwagi na specyficzne uregulowanie właściwości sądu, posługujące się terminologią dotychczas niewystępującą na gruncie polskiego postępowania cywilnego, przez odniesienie do „głównego ośrodka podstawowej działalności dłużnika” (według określenia rozporządzenia 1346/2000¹⁴), a także ze względu na to, że sądy działać będą pod presją czasu (krótkie terminy instrukcyjne do rozpoznania wniosków), wskazane byłoby związane uzasadnienie właściwości sądu, do którego kierowany jest wniosek.

Natomiast w przypadku gdy właściwość sądu ustalona została inaczej niż na podstawie domniemania z art. 15 ust. 2–5 pr. restr., uzasadnienie właściwości miejscowej powinno być obligatoryjnym elementem wniosku¹⁵. To samo dotyczy sądu właściwego w przypadku wniosku o ogłoszenie upadłości, przy czym w tym wypadku są to art. 19 ust. 1a–3 pr. upadł.

Wspólnym, identycznie określonym wymogiem dla wszystkich wniosków restrukturyzacyjnych, częściowo pokrywającym się z wymogami wskazanymi w art. 126 § 2 k.p.c., który wobec tego nie będzie miał w tym wypadku zastosowania, jest wskazanie następujących elementów (art. 219 ust. 1 pkt 1, art. 227 ust. 1 pkt 1, art. 265 przez odesłanie do art. 227 ust. 1 pkt 1–3¹⁶, art. 284 ust. 1 pkt 1 pr. restr.):

- a) imienia i nazwiska dłużnika albo jego nazwy;
- b) numeru PESEL albo numeru w KRS, a w przypadku ich braku – innych danych umożliwiających jego jednoznaczną identyfikację;
- c) miejsca zamieszkania albo siedziby;
- d) adresu, a gdy dłużnikiem jest spółka osobowa, osoba prawna albo inna jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – imion i nazwisk reprezentantów, w tym likwidatorów, jeżeli są ustanowieni;
- e) w przypadku spółki osobowej – imion i nazwisk oraz miejsc zamieszkania wspólników odpowiadających za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem.

¹³ Zob. Ł. Grenda, *Wniosek restrukturyzacyjny. Uwagi praktyczne – aspekty prawne*, Dor. Restr. 2015/2, s. 15 i n.

¹⁴ Obecnie rozporządzenie 2015/848, które jest stosowane od 26.06.2017 r. z wyjątkami, wskazanymi w art. 92 rozporządzenia.

¹⁵ Ł. Grenda, *Wniosek...*, s. 16.

¹⁶ Od 1.07.2021 r. – do art. 227 ust. 1 pkt 1–3 i 6–10 oraz ust. 2 pr. restr.

Od 1.07.2021 r. będą to¹⁷:

- a) imię i nazwisko dłużnika albo jego nazwa oraz numer PESEL albo numer w KRS, a w przypadku ich braku – inne dane umożliwiające jego jednoznaczną identyfikację, firmę, pod którą działa dłużnik;
- b) miejsce zamieszkania albo siedziba, adres;
- c) jeżeli dłużnikiem jest spółka osobowa, osoba prawna albo inna jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – imiona i nazwiska reprezentantów, w tym likwidatorów, jeżeli są ustanowieni, oraz numery PESEL albo numery w KRS reprezentantów, a w przypadku ich braku – inne dane umożliwiające ich jednoznaczną identyfikację;
- d) w przypadku spółki osobowej – imiona i nazwiska albo nazwa, numery PESEL albo numery w KRS, a w przypadku ich braku – inne dane umożliwiające jednoznaczną identyfikację oraz miejsce zamieszkania albo siedziba wspólników odpowiadających za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem;
- e) NIP, jeżeli dłużnik ma taki numer.

„Inne dane umożliwiające jednoznaczną identyfikację” to dane, o których mowa w dodanym art. 86 ust. 6 pr. restr., tj. w szczególności:

- a) numer paszportu i oznaczenie państwa wystawiającego paszport albo
- b) numer karty pobytu w Rzeczypospolitej Polskiej, albo
- c) numer w zagranicznym rejestrze, albo
- d) zagraniczny numer identyfikacji lub identyfikacji podatkowej.

W przypadku skutecznego, tzn. wolnego od braków, wniosku restrukturyzacyjnego (art. 7 ust. 3 pr. restr.) albo wniosku o ogłoszenie upadłości (art. 25a pr. upadł.) przepisy od 1.07.2021 r. przewidują obowiązek obwieszczenia o:

- zarządzeniu o wpisaniu do repertorium wniosku restrukturyzacyjnego złożonego przez dłużnika albo wniosku o ogłoszenie upadłości złożonego przez dłużnika,
- prawomocnym zarządzeniu o zwrocie tego wniosku,
- prawomocnym postanowieniu o odrzuceniu lub oddaleniu tego wniosku lub umorzeniu postępowania w przedmiocie rozpoznania tego wniosku.

1.7. Wniosek o zatwierdzenie układu

Wniosek o zatwierdzenie układu nie jest obwarowany zbyt licznymi wymogami co do wskazania określonych elementów, ale jego cechą specyficzną jest to, że muszą zostać do niego dołączone liczne dokumenty, niejednokrotnie bardzo obszerne i o złożonej treści.

¹⁷ Zmieniony art. 219 ust. 1 pkt 1 oraz dodany pkt 1a pr. restr.

Zgodnie z art. 219 ust. 1 pr. restr. wnioszek o zatwierdzenie układu powinien zawierać:

- 1) propozycje układowe;
- 2) wynik głosowania ze wskazaniem liczby wierzycieli i sumy wierzytelności uprawniającej do głosowania oraz liczby wierzycieli i sumy wierzytelności przypadającej wierzycielom głosującym za układem, a jeżeli propozycje układowe przewidują podział wierzycieli na grupy – również liczby wierzycieli i sumy wierzytelności poszczególnych grup oraz liczby wierzycieli i sumy wierzytelności przypadających wierzycielom głosującym za układem w każdej grupie.

Do takiego wniosku dłużnik powinien dołączyć:

- 1) karty do głosowania,
- 2) dowody wysłania wierzycielom kart i propozycji układowych,
- 3) sprawozdanie nadzorcy układu.

1.7.1. Karty do głosowania

Zebrane przez dłużnika karty do głosowania muszą być uszeregowane zgodnie z kolejnością przyjętą w spisie wierzytelności sporządzonym przez nadzorcę układu. Należy do każdej z nich dołączyć odpisy lub wydruki z rejestru i pełnomocnictwa konieczne dla wykazania uprawnienia do oddania głosu oraz informację o tym, czy w stosunku do wierzyciela nie zachodzą okoliczności wskazane w art. 116 pr. restr. Zakres tych informacji jest uzależniony od tego, czy dłużnik jest osobą fizyczną czy prawną, a w tym ostatnim przypadku – jaki jest charakter i forma działania dłużnika. Należy zatem wskazać, czy – w przypadku dłużnika będącego osobą fizyczną – wierzyciel nie jest:

- 1) małżonkiem dłużnika;
- 2) krewnym lub powinowatym dłużnika w linii prostej, krewnym lub powinowatym w linii bocznej do drugiego stopnia włącznie;
- 3) przysposabiającym dłużnika lub przez niego przysposobionym.

Jeżeli natomiast dłużnikiem jest spółka handlowa, zakres żądanych informacji jest szerszy i obejmuje wskazanie, czy wierzyciel nie jest:

- 1) osobą uprawnioną do reprezentowania spółki, przy czym jeżeli dłużnikiem jest osobowa spółka handlowa – współnikiem ponoszącym odpowiedzialność za zobowiązania spółki całym swoim majątkiem;
- 2) spółką powiązaną z dłużnikiem bądź osobą upoważnioną do jej reprezentacji;
- 3) spółką dominującą albo zależną w stosunku do dłużnika bądź osobą upoważnioną do jej reprezentacji;
- 4) spółką kapitałową, której spółka dominująca jest również spółką dominującą dla dłużnika bądź osobą uprawnioną do jej reprezentowania;

- 5) jeżeli dłużnikiem jest spółka kapitałowa, prawa głosu nie ma wierzyciel będący osobą fizyczną, jeżeli reprezentuje ponad 25% kapitału zakładowego spółki¹⁸.

Spółki klasyfikowane są według różnych kryteriów podziałów. Ze względu na sposób regulacji będą to:

- 1) spółka cywilna, uregulowana w Kodeksie cywilnym (art. 860–875 k.c.), która jako taka nie jest podmiotem prawa i przedsiębiorcą, jest po prostu umową łączącą jej wspólników i to oni są przedsiębiorcami;
- 2) spółki handlowe, które zostały unormowane w Kodeksie spółek handlowych i są to: spółka jawna, spółka partnerska, spółka komandytowa, spółka komandytowo-akcyjna, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i spółka akcyjna¹⁹.

Ze względu na rodzaj substratu, na którym się opierają, będą to:

- 1) niebędące osobami prawnymi spółki osobowe, w których pierwszoplanową rolę odgrywa substrat osobowy, a spółka tworzy stosunki prawne zachodzące pomiędzy wspólnikami, przy czym skład personalny spółek ma charakter co do zasady stały (spółka cywilna, spółka jawna, spółka partnerska, spółka komandytowa, spółka komandytowo-akcyjna) oraz
- 2) posiadające osobowość prawną spółki kapitałowe, oparte głównie na substracie kapitałowym, tworzące stosunki prawne zachodzące pomiędzy spółką a wspólnikami/akcjonariuszami (spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i spółka akcyjna)²⁰.

1.7.2. Dowody wysłania wierzycielom kart i propozycji układowych

Do wniosku muszą zostać dołączone dowody wysłania co najmniej na 3 tygodnie przed dniem złożenia wniosku o zatwierdzenie układu kart do głosowania z propozycjami układowymi wierzycielom, którzy nie oddali głosu. Wysłanie musi nastąpić w przypadku wierzycieli wpisanych do rejestru – na adres wskazany w rejestrze, a jeżeli wierzyciel nie jest wpisany do rejestru – na adres wierzyciela znany dłużnikowi. Skuteczne spełnienie tego wymogu nastąpi tylko przez wykazanie, że dokumenty zostały wysłane na adres wskazany w rejestrze, nawet wtedy, gdy sam wierzyciel wskazał dłużnikowi inny adres do korespondencji²¹. Ten wymóg jest szczególnie istotny ze względu na to, że wierzyciel niegłosujący – inaczej niż w poprzednim stanie prawnym – nie jest już traktowany automatycznie jako głosujący przeciwko ukła-

¹⁸ Zgodnie z ustawą nowelizującą z 19.07.2019 r., która wchodzi w życie 1.03.2021 r., dokonano zmiany w art. 116 – dodano w treści art. 116 ust. 4 pr. restr. następujące sformułowanie: „a w przypadku prostej spółki akcyjnej – posiada ponad 25% akcji tej spółki”.

¹⁹ Od 1.03.2021 r. – także prosta spółka akcyjna.

²⁰ O klasyfikacji spółek za W. Pyziół [w:] W. Pyziół, A. Szumański, I. Weiss, *Prawo spółek*, Bydgoszcz–Kraków 2002, s. 29–30.

²¹ Tak również P. Zimmerman, *Prawo upadłościowe. Prawo...*, 2016, s. 1454; 2020, s. 1869.

dowi. Istnieje zatem ryzyko, że dłużnik, chcąc uniknąć głosu negatywnego, którego się spodziewa ze strony danego wierzyciela, może dążyć do minimalizowania udziału w głosowaniu wierzycieli niechętnych układowi. Należy zatem postulować, aby w toku weryfikowania przesłanek formalnych wniosku o zatwierdzenie układu sąd restrukturyzacyjny zwrócił szczególną uwagę na prawidłowość wysłania wymaganych dokumentów do wierzycieli, którzy nie głosowali. Należy też pamiętać, że dowód wysłania nie jest tożsamy z dowodem doręczenia. Innymi słowy, dłużnik ma obowiązek wykazać, że umożliwił wierzycielom zapoznanie się z propozycjami układowymi i głosowanie w terminie umożliwiającym skuteczne zapoznanie się z nimi i podjęcie decyzji, ale nie ma obowiązku wykazywać, że dokumenty faktycznie do wierzyciela dotarły albo że nie zostały one przez niego odebrane pod właściwym adresem.

Jeżeli wierzyciel nie podlega wpisowi do rejestru (dotyczy to przede wszystkim przedsiębiorców prowadzących jednoosobowo działalność gospodarczą), należy dołączyć dowód wysłania na adres wierzyciela znany dłużnikowi. Z dowodów musi wynikać, że doręczenie nastąpiło co najmniej na 3 tygodnie przed dniem złożenia wniosku o zatwierdzenie układu.

1.7.3. Sprawozdanie nadzorcy układu

Sprawozdanie nadzorcy układu jest kluczowym dokumentem, składanym wraz z wnioskiem o zatwierdzenie układu, stanowiącym w przeważającej mierze o powodzeniu tego wniosku. W żadnym innym postępowaniu restrukturyzacyjnym ustawa nie przewiduje takiego trybu postępowania ze sprawozdaniem doradcy restrukturyzacyjnego. Z tego względu obwarowane jest specyficznymi wymogami i podlega szczególnej procedurze w przypadku, gdy jest nieprawidłowe. W skład sprawozdania nadzorcy układu wchodzi również dokumenty obejmujące informacje, które stanowią element formalny wniosków restrukturyzacyjnych w innych postępowaniach. Zawiera ono:

- 1) stwierdzenie przyjęcia układu;
- 2) ocenę zgodności z prawem przebiegu samodzielnego zbierania głosów wraz ze wskazaniem innych okoliczności, które mogą mieć wpływ na zatwierdzenie układu;
- 3) pisemne zastrzeżenia wierzyciela co do zgodności z prawem przebiegu samodzielnego zbierania głosów lub wskazania innych okoliczności, które mogą mieć wpływ na zatwierdzenie układu (o których mowa w art. 216 ust. 2 pr. restr.);
- 4) ocenę możliwości wykonania układu;
- 5) wskazanie miejsc, w których znajduje się przedsiębiorstwo lub inny majątek dłużnika;
- 6) aktualny wykaz majątku dłużnika z szacunkową wyceną jego składników;

W publikacji szczegółowo zaprezentowano problematykę prawa restrukturyzacyjnego i upadłościowego, akcentując problemy pojawiające się w praktyce i przedstawiając propozycje konkretnych rozwiązań.

W książce omówiono postępowanie rejestrowe i depozytowe, a także przepisy prawnokarne i zagadnienia etyczne. Opracowanie prezentuje kwestie z pogranicza prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego, m.in. wpływ toczących się postępowań insolwencyjnych na przebieg innych postępowań sądowych (w tym kontrowersje wiążące się z problemem wniesienia pozwu po ogłoszeniu upadłości pozwanego).

Publikacja uwzględnia ostatnie zmiany legislacyjne, dotyczące m.in.:

- uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego, wynikające z tzw. tarczy 4.0,
- prawa upadłościowego, wynikające z ustawy o Krajowym Rejestrze Zadłużonych (obecnie z datą wejścia w życie 1.07.2021 r.).

Książka jest przeznaczona dla sędziów wydziałów do spraw restrukturyzacyjnych i upadłościowych, gospodarczych – procesowych i rejestrowych, oraz cywilnych. Zainteresuje również doradców restrukturyzacyjnych i kandydatów na doradców, adwokatów, radców prawnych zajmujących się obsługą podmiotów gospodarczych, a także aplikantów sądowych, radcow-
skich, adwokackich i notarialnych. Z uwagi na bardzo częste i znaczne zmiany prawa z zakresu niewypłacalności powodujące, że aktualnie sądy upadłościowe orzekają w oparciu o przepisy obowiązujące według wielu różnych stanów prawnych, w praktyce jest to publikacja, która ułatwi prowadzenie spraw w ramach upadłości i restrukturyzacji również profesjonalnym pełnomocnikom.

Aleksandra Machowska – sędzia Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, orzeka w sprawach upadłościowych (w latach 2003–2007 również w sprawach procesowych gospodarczych); od 2007 r. do 2011 r. delegowana do Ministerstwa Sprawiedliwości; członek Zespołu Ministra Sprawiedliwości do spraw nowelizacji Prawa upadłościowego i naprawczego; ekspert European Judicial Training Network (EJTN); wykładowca Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury; autor, współautor i redaktor publikacji z zakresu prawa polskiego i francuskiego, w tym prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego oraz europejskiego.

9788382236712 W02P01

ISBN 978-83-8223-671-2

9 788382 236712

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL